

วีนัยปรีชาสตร์และการทดสอบทางภาษา

แบบปฏิบัตินิยม

อัจฉรา วงศ์โสธร

“วีนัย” หมายถึงแนวทางที่เป็นหลักการของการปฏิบัติในด้านการทดสอบทางภาษา วีนัยที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควรสอดคล้องกับวีนัยของการเรียนการสอนภาษา วีนัยปรีชาสตร์ (Cognitive Academic Language Learning Approach / CALLA) หมายถึงวีนัยที่เน้นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการเรียนรู้และสื่อสารทางภาษา

จิตวิทยาที่เป็นกรอบของการอ้างอิงพื้นฐานของวีนัยนี้คือจิตวิทยาด้านปรีชาสตร์ที่ให้ความสำคัญแก่ความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่ประเสริฐเหนือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในโลก ความสามารถอันเป็นพรสวรรค์เฉพาะนี้ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์ภาษาขึ้นเพื่อสื่อความรู้ความคิด และความต้องการได้ (Chomsky, 1965, 1972) การเรียนรู้จึงเน้นความสมจริงและจัดสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพจริงโดยมีบริบทของการใช้ภาษา ความสามารถของผู้เรียนในการใช้กลวิธีทางเชาวน์ปัญญาช่วยให้ตนเองจำและเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ และผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนตามวีนัยที่เน้นการฝึกทางปัญญาและสิ่งที่เอื้อต่อพัฒนาการทางปัญญา

O'Malley & Chamot (1989) ได้กล่าวถึง CALLA ว่าประกอบด้วย (1) กลวิธีทางอภิปัญญา (metacognitive strategies) ที่ช่วยผู้เรียนในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเองในการทำความเข้าใจกับข้อมูลทางภาษาในการเรียนรู้ นอกจากนี้ นักวิชาการด้านนี้เห็นว่ากลวิธีทางอภิ

ปัญหานี้คือวิธีการที่ผู้เรียนจัดการด้านการเรียนของตนและเลือกใช้กลวิธีในการเรียนเพื่อควบคุมหรือชี้แนะและตรวจสอบตนเองในการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ความคิด (Wendon, 1991) สรุปได้ว่าแนวทางของการใช้กลวิธีทางอภิปัญญาพัฒนาความรู้และความคิดของตนเองมีอยู่ 3 ด้าน คือ (1) วางแผน (2) ปรับปรุงแก้ไขตนเอง และ (3) ตรวจสอบผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้คือ “ความคิดที่เกี่ยวเนื่องกับการให้ได้มาซึ่งความรู้” ซึ่งจะต้องมีการสอนให้ผู้เรียนได้รู้ได้เข้าใจและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองได้อย่างดี (2) กลวิธีทางเชาวน์ปัญญา (cognitive strategies) ที่ผู้เรียนใช้ในการช่วยตนเองให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยการสร้างมโนภาพ (mental images) การจัดประเภทหัวข้อเนื้อหาที่จะเรียนให้เข้าเป็นหมวดหมู่ที่มีความหมาย และการทำบันทึกข้อมูลที่จะต้องจดจำ การถ่ายโอน การตีความ การขยายความ การอุปมา อนุมาณ การทำบันทึกช่วยจำ การย่อความ การทบทวนข้อมูลทางภาษาที่ได้เรียน และ (3) กลวิธีทางด้านสังคมและด้านจิตใจ (socio-affective strategies) ที่ผู้เรียนใช้ขณะที่ติดต่อกับผู้อื่นได้แก่การถามครูหรือเพื่อนร่วมเรียนเพื่อหาคำตอบคำถาม เพื่อการเรียบเรียงความใหม่ให้ชัดเจนขึ้นหรือเพื่อการยืนยันความคิดของตน นอกจากนี้ยังหมายถึงความถึงการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหา

รวบรวมข้อมูล หาข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับงานเขียนหรือ การพูดของตน ตรวจสอบกิจกรรมทางการเรียน และหา รูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้องในหมู่เพื่อนร่วมเรียน

วิธีนัย CALLA นี้เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้คิดคำนึงเกี่ยวกับขั้นตอนของการเรียนรู้ของ ตนเอง ผู้เรียนได้คิดทบทวนถึงขั้นตอนต่าง ๆ และวิธีการ ที่ตนใช้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือวิธีการที่ตนใช้แล้ว ล้มเหลว นอกจากนี้แล้วผู้เรียนยังได้ฝึกการตั้งคำถาม ด้วยตนเอง (student-generated questions) ในระยะ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนได้ ประโยชน์อย่างมากจากการได้คิด ทบทวน ตั้งคำถาม เกี่ยวกับสิ่งที่ตนจะเรียน กำลังเรียน และที่ได้เรียนไปแล้ว การใช้กลวิธีทางด้านความคิดตระเตรียม คิดทบทวน ตั้ง คำถามตนเอง การปรึกษาหารือและอภิปรายกับเพื่อน ร่วมเรียน ระหว่างเรียนและเมื่อภายหลังการเรียนแล้วนี้ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้ช่วยให้ตนเรียนได้ดีขึ้น และเป็น การทดสอบ วัดและประเมินตนเองตามวิธีนัยการเรียนรู้ แบบปรัชศาสตร์ ซึ่งผู้เรียนคนใดที่ได้ใช้กลวิธีเหล่านี้จะ สามารถเรียนภาษาได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ใช้กลวิธี เพราะ การใช้กลวิธีทางปรัชศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมิน ตนเองได้ว่าควรเรียนรู้ภาษาอย่างไรทั้งในและนอกชั้น เรียน (Cohen, 1992: 179)

วิธีนัยแบบปรัชศาสตร์นี้สอดคล้องสัมพันธ์กับวิธี นัยของการสื่อความหมายแบบปฏิบัตินิยม (Communi- cative/Pragmatic Approach) ซึ่งมีการนำมาใช้ในการ เรียนการสอนภาษานับได้กว่าสิบปี (Harrison, 1991) ได้มีการประยุกต์วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับแต่ละ สถานการณ์หรือบริบทของการเรียนการสอนภาษาใน ประเทศไทย หลักสูตรภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษา- ธิการ และของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ก็ได้ใช้แนวทาง การปฏิบัติตามวิธีนัยนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (communicative effectiveness)

ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของวิธีนัยของการสื่อความ หมายนี้คือ ภาษาศาสตร์เชิงสังคมและจิตวิทยาการเรียน

รู้แบบปรัชศาสตร์ การเรียนการสอนภาษาตามวิธีนัยนี้ ให้ความสำคัญแก่สังคมวิทยาและจิตวิทยาของการใช้ ภาษา อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธ์ (2533:188) ได้นำงาน ของ Finocchiaro & Brumfit (1983: 22) มา ประกอบคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีนัยนี้ไว้ดังนี้ ... “แนวทาง แบบนี้สังเกตเห็นข้อเท็จจริงที่ว่า บทบาททางสังคมและ ทักษะคิดทางด้านจิตวิทยาของผู้พูดและผู้ฟังที่มีต่อกันใน การสนทนา (นายจ้าง-ลูกจ้าง ครู-นักเรียน หมอ-คนไข้ พ่อ/แม่-ลูก เป็นต้น) สถานที่ และเวลาของการสื่อสาร กิจกรรมหรือเรื่องที่ถูกพูดเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบ น้ำเสียง และความเหมาะสมของการสื่อสารไม่ว่าจะเป็น การพูดหรือการเขียน”

การเรียนการสอนและการทดสอบภาษาตามวิธีนัย นี้จึงครอบคลุมทักษะภาษาทุกด้านทั้งที่เป็นทักษะเดี่ยว ทักษะสัมพันธ์ ทักษะรับสาร และทักษะส่งสาร

การทดสอบตามแนวทางนี้วัดความสามารถในการ ใช้ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารผ่าน กิจกรรมทางภาษาที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ซึ่งมี คุณสมบัติรวมส่วนประกอบของภาษา ได้แก่ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง และความสัมพันธ์ของเนื้อความไว้แล้วอย่าง อัดโนมิติจึงไม่จำเป็นต้องวัดส่วนย่อยนี้โดยวิธีการทดสอบ แบบจุดภาษา (discrete-point testing) แต่วัดความ สามารถสื่อสารผ่านทักษะภาษาโดยตรง (communica- tive language testing) และเป็นการวัดการใช้ภาษา โดยให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาตามที่ Baker (1989: 11-15) เรียกว่า performance-referenced testing ไม่ใช้การทดสอบระบบของเนื้อหาภาษา หรือ system- reference testing ที่ไม่มีกรอบทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบริบทของภาษามาใช้ร่วมในเกณฑ์กำหนดความ สำเร็จทางการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ (Baker, 1989: 28)

วิธีนัยของการสื่อความหมายทางภาษานี้มีความ สัมพันธ์กับปรัชญาและแนวคิดปฏิบัตินิยม (pragmatism) เพราะต่างก็เน้นบริบทและตัวผู้ใช้ภาษาว่าเป็นปัจจัยที่ สำคัญและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการสื่อสารปรัชญา

ปฏิบัตินิยมเชื่อว่า ความจริงเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้โดยการปฏิบัติ และเป็นเรื่องของบุคคลและสังคมแวดล้อมมากกว่าที่จะเป็นความจริงที่เที่ยงแท้ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามปรัชญาคือการนำเอาประสบการณ์มาวิเคราะห์สร้างสรรค์เรียบเรียงขึ้นใหม่ เนื้อหาของการศึกษา คือประสบการณ์ทุกอย่างที่นำไปสู่พัฒนาการและการนำเอาปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวผู้เรียน ความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน มาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาวิชาซึ่งยึดหยุ่นได้ วิธีการเรียนการสอนใช้การอภิปรายในชั้น การให้ผู้เรียนช่วยกำหนดแก่นเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นศึกษามาวิเคราะห์ เสาะแสวงหาคำตอบเอง มีการเรียนด้วยตนเอง การเสนอโครงการ และทำรายงานที่เป็นผลของการศึกษาค้นคว้าเอง (Rosen, 1968)

Levinson (1984: 21) กล่าวว่าการศึกษาภาษาตามวิธีนัยปฏิบัตินิยมคือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบทซึ่งเป็นพื้นฐานของความเข้าใจภาษาที่ต้องอาศัยการตีความพาดพิงถึงสารที่สื่อและการสันนิษฐานคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้สื่อสาร ในการติดต่อสื่อสารผู้สื่อสารจะต้องสามารถสันนิษฐานเกี่ยวกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร รวมทั้งวัตถุประสงค์แฝงที่มาด้วย นักวิชาการหลายท่านต่างเห็นว่าการเรียนภาษาต่างประเทศอาศัยความรู้และทักษะเชิงปฏิบัตินิยมช่วยให้ผู้สื่อสารเข้าใจข้อแตกต่างในเรื่องการคาดการณ์หรือการสันนิษฐานความหมายทั้งทางตรงและที่แฝงมาด้วยได้ เพราะแต่ละภาษาต่างมีพื้นฐานและวัฒนธรรมต่างกัน เช่น ในการกล่าวขอร้องคน ชาวเยอรมันจะใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมาและสุภาพน้อยกว่าคนอังกฤษ เช่น คนอังกฤษจะกล่าวว่า "Would you mind closing the window for me, please?" ในขณะที่คนเยอรมันจะใช้ subjunctive แบบสุภาพที่มีความหมายว่า "Could you close the window?" วิธีนัยปฏิบัตินิยมนี้สัมพันธ์กับภาษาศาสตร์เชิงสังคมและเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจกรอบอ้างอิงของการสื่อสารทางภาษาได้ นอกจากนี้

วิธีนัยปฏิบัตินิยมยังสัมพันธ์กับภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาโดยสองนัยด้วยกันคือ (1) สัมพันธ์กับจิตวิทยา ด้านเชาวน์ปัญญา (cognitive psychology) ในด้านทฤษฎีของกระบวนการสื่อสาร และ (2) สัมพันธ์กับจิตวิทยา ด้านพัฒนาการ (developmental psychology) ได้แก่การเรียนรู้ภาษาและบริบทของการเรียนรู้ว่าเรียนอะไร เรียนด้วยวิธีใด และเรียนได้เมื่อไร (how what is learned when) (Levinson, 1984: 376)

Widdowson (1992b: 334) กล่าวถึงแนวทางของการเรียนการสอนภาษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันว่าเน้นที่ความหมายปฏิบัตินิยม (pragmatic meaning) ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ภาษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้สื่อสารทางภาษาหรือผู้ใช้ภาษา และกับบริบทแวดล้อมของการสื่อสาร Widdowson จำแนกความหมายปฏิบัตินิยมออกเป็น 3 นัยด้วยกัน ได้แก่ ความหมายที่ใช้บ่งชี้หรือระบุถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (reference) ความหมายที่เกิดจากวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษา (force) และความหมายที่เกิดจากการใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสังคมซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคม และมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นกรอบของการปฏิบัติ ความหมายปฏิบัตินิยมโดยนัยนี้หมายถึงการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกทางทัศนคติ ความเชื่อและคุณค่าทางสังคม (force) การสื่อสารทางภาษาจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่ร่วมใช้ภาษาสามารถเจรจาเพื่อให้ได้ความหมาย (negotiation of meaning) ปรับเปลี่ยนสารเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจอันถ่องแท้ได้ (Widdowson, 1992a: R. W-B. Olsen, 1992) ตามจิตวิทยาการเรียนรู้ การเจรจาความหมายนี้เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการสื่อความหมายทั้งระหว่างบุคคลและระหว่างบุคคลกับสาร (message) เช่น ในการอ่านที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจความหมายของสารที่ผู้เขียนสื่อผ่านทางหน้ากระดาษและในการสนทนา ผู้ที่ร่วมสนทนาก็ต้องทำความเข้าใจโดยการเจรจาเพื่อให้ได้ความหมายของสารที่ผ่านช่องทางของการสื่อสารแบบตัวต่อตัว

Rivers (1987: VIII) กล่าวว่าโดยเนื้อแท้แล้ว

การสื่อสารเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์และด้วยความสนใจและความตั้งใจของผู้สื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารภาษาต่างประเทศจะต้องมีตั้งแต่แรกเริ่ม ไม่ว่าจะเป็นการใช้ทักษะส่งสารหรือทักษะรับสารก็ตาม ถ้าผู้สื่อสารไม่มีความสนใจและความตั้งใจแล้ว การสื่อสารก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

Savignon (1992: 153-154) กล่าวว่า การพิจารณาการสื่อสารทางภาษาจากมุมมองของทักษะส่งสารและทักษะรับสารเท่านั้นยังไม่เพียงพอ เพราะการสื่อสารมิได้มีแต่เพียงการส่งและรับสารแต่จำเป็นต้องรวมการตีความ (interpretation) การแสดงออก (expression) และการเจรจาความหมาย (negotiation) เข้าไว้ด้วย และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (communicative language teaching/CLT) จะสมบูรณ์เมื่อได้รวมตัวแปรด้านปฏิบัตินิยมเข้าไว้ด้วย

การทดสอบตามวิธีนัยของการสื่อสารที่เป็นไปตามปรัชญาปฏิบัตินิยมจะนำเอามิติทางสังคมซึ่งเป็นบริบทของการสื่อสารมาประกอบเข้ากับมิติของบุคคลที่สื่อสาร การทดสอบจึงยึดสภาพการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง มีการเจรจาความหมายในระหว่างที่ผู้ร่วมใช้ภาษาเกิดปฏิสัมพันธ์กัน การทดสอบมีขึ้นเพื่อวัดและประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อให้ได้ความหมายปฏิบัตินิยม หรือที่ Widdowson (1992b: 334) เรียกว่า force นอกจากนี้ Savignon (1992: 168) ได้เน้นความสำคัญของการให้ผู้เรียนประเมินตนเองระหว่างการเรียนตามกระบวนการ CLT ซึ่งการประเมินตนเองนี้จะช่วยผู้เรียนให้ตระหนักถึงปัญหา ระดับความรู้ความสามารถ ความพร้อมของตน และสามารถหาวิธีการเรียนมาช่วยให้ตนบรรลุเป้าหมายของการสื่อสารทางภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

วิธีนัยของการสื่อความหมายตามปรัชญาปฏิบัตินิยมนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (schema theory) ซึ่งเป็นกรอบอ้างอิงของการจัดกระบวนการเรียนให้เป็นไปตามความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน เนื้อหา จะทำโดยการใช้

โครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เป็นเกณฑ์ เพราะประสบการณ์ที่มีอยู่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่คำนึงถึงพื้นความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน (Mason, 1984) Bridge (1987) ได้อธิบายบทบาทของโครงสร้างความรู้ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านว่า ช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาและจำความหมายได้ดี เพราะความรู้เดิมที่มีเกี่ยวกับหัวเรื่องช่วยให้ผู้อ่านรับสารใหม่ได้ดี ช่วยในการตั้งจุดประสงค์ในการอ่านและช่วยขจัดความคลุมเครือทั้งทางด้านความหมาย ทางด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ไปได้ นอกจากนี้โครงสร้างความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาต่างประเทศได้ โดยที่ความรู้แต่เพียงภาษาไม่อาจมาแทนที่ได้ (Carrell & Eisterhold, 1987)

การทดสอบ วัด และประเมินผลตามวิธีนัยสื่อความหมายตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ใช้กระบวนการตั้งคำถามก่อนการเรียนเพื่อเป็นการเร้าความรู้เดิมและชี้นำผู้เรียนให้คาดเดาเกี่ยวกับความหมายของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ (Eskey & Grabe, 1988) นอกจากนี้ยังมีการนำเอาตัวแปรด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่ไกลตัวผู้เรียน หรือที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้มาเป็นบริบทของการทดสอบเพื่อวัดความสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนตามสถานการณ์จริง การนำประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่ไกลตัว ยากที่ผู้เรียนจะเข้าใจได้ หรือที่ไม่มี การเรียนการสอนไว้ก่อนมาทดสอบเป็นสิ่งที่ไม่พึงหลีกเลี่ยง เพราะอยู่นอกเหนือประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่มีอยู่ในโครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนสามารถดึงมาใช้ช่วยคาดเดาได้

วิธีนัยของการเรียนการสอนภาษาซึ่งเป็นแนวทางกำหนดวิธีนัยของการทดสอบเพื่อการวัดและประเมินผลความสำเร็จในการใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เป็นวิธีนัยที่มีจิตวิทยาปรัชศาสตร์และภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นพื้นฐานรองรับร่วมกับทฤษฎีปฏิบัตินิยมและทฤษฎีโครงสร้างความรู้

ตามวิธีนัยข้างต้น ตัวแปรด้านผู้เรียน ได้แก่ โครงสร้างความรู้ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้

และการดำเนินชีวิตในสังคม จะมีส่วนสำคัญต่อการจัด การใช้ภาษาซึ่งเป็นกรอบทางสังคมและวัฒนธรรมของ การเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ประกอบกับบริบท การสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- Baker, D. 1989. *Language Testing: A Critical Survey and Practical Guide*. London: Edward Arnold.
- Bridge, C.A. 1987. "Strategies for promoting reader-text instructions" in R.J. Tierney, P.L. Anders, and J.N. Mitchel (eds): *Understanding Readers' Understanding: Theory and Practice*. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates: 283-305.
- Carrell, P.L., and J.C. Eisterhold. 1987. "Schema theory and ESL reading pedagogy" in M.H. Long and J.C. Richards (eds.): *Methodology in TESOL: A Book of Readings*. Singapore: Harper & Row: 218-232.
- Chamot, A.U., and J.M. O'Malley. 1992. "The cognitive academic language learning approach: A bridge to the mainstream" in P.A. Richard-Amata and M.A. Snow (eds.) 1992.
- Chomsky, N. 1965. *The Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Cohen, A. 1992. "The role of strategy training in ELT methodology" in T.J. Kral, et al. (eds): 174-191.
- Finocchiaro, M. and C. Brumfit. 1983. *The Functional-Notional Approach: From Theory to Practice*. New York: Oxford University Press.
- Harrison, A. 1991. "Language assessment as theatre: Ten years of communicative testing" in J.C. Alderson and B. North (eds.): 95-105.
- Hymes, D. 1974. *Foundations in Sociolinguistics*. London: Javistock.
- Kral, T., A. Wongsothorn, L. Mork-pring, S. Tiancharoen, P. Navarat, S. Tanewong, and D. Chulasai (eds.) 1992. *Explorations and Innovations in ELT Methodology: Selected Papers Presented at CULI's Second International Conference on Explorations and Innovations in ELT Methodology, 2-4 December 1991, Bangkok*. Bangkok: Chulalongkorn University Language Institute.
- Levinson, S.C. 1984. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mason, J.M. 1984. "A schema - theoretic view of the reading process as a basis for comprehension instruction" in G.G. Duffy, L.R. Roehler, and J. Mason (eds.): *Comprehension Instruction: Perspectives and Suggestions*. New York: Longman: 26-37.